

Af Saman Atter Motlagh

En vild analyse af Center for Vild Analyse

NEUROTISKE FRAGMENTER AF EN ENDNU UANALYSERETS TANKER

“Center for Vild Analyse er et kollektivt subjekt, der tænker og taler i den offentlige debat. Centeret blev oprettet i 2006 og har siden skrevet og talt om kultur, politik og filosofi med udgangspunkt i psykoanalysen og især fransk og tysk filosofi [...] CVA er ikke en traditionel tænketank med en forudgiven agenda, som kan appliceres i ethvert tilfælde, men snarere en tvivletank, der forsøger at læse samfundet ud fra dets gåder, brud og muligheder for omdannelse.”¹ I efteråret 2015 var jeg i praktik hos Center for Vild Analyse. Hvad der følger nu, er den analyse, der var formålet med mit praktikophold.

Jeg er ikke analytiker.

Ikke desto mindre har jeg (dumdrigt) sat mig den opgave at skulle give en analyse. Og ikke bare en hvilken som helst analyse, men en analyse af “Centret”, det vil sige heltene i Center for Vild Analyse.

Og jeg siger helte, fordi de i hvert fald er mine helte og har været det igennem adskillige år nu.

For at gøre ondt værre var centret umedgørligt umeddelsomme i, hvad de egentligt efterspurgte fra praktikanter (ja, jeg er jo altså ikke analytiker, jeg er bare praktikant).ⁱ Man tillod mig altså ikke blot at behage mine helte: hente kaffe, pudse sko – skrive deres analyser til *Information*.

Meget vel, men så måtte jeg jo selv finde på, hvad jeg skulle gøre (for dem). Det blev imidlertid hurtigt klart, at centrets udslettende stilhed betød, at jeg i første omgang ikke overvejede, hvad jeg skulle gøre for dem, men hvad jeg skulle gøre af mig selv. Og dette er jeg ikke færdig med. Jeg vil jo analysere dem, fandt jeg ud af. Til helvede med deres kaffe og deres sko, kun en analyse gør dem gavn – om så det måtte ødelægge dem!

Men... hvordan skulle *jeg* kunne løfte denne opgave? Det virker helt useriøst og pjattet, at jeg skulle kunne lave en analyse (tilmed af centret). For det første er jeg slet ikke analytiker. Jeg ved jo ikke rigtigt nok. Ved jeg overhovedet noget? Det er måske heller ikke det vigtigste, men ved mit begær så noget? Jeg er jo ikke analytiker. Vil det være andet end idiosynkratiske “tilfældigheder”, som jeg kan læse i centeret: mit begær, mine idéer, mine betoning?ⁱⁱ

Og hvorfor skulle centeret overhovedet tage mig seriøst? Eller jeg mener, hvilken overføring er der lige på spil her? Så kommer der en knoldesperker-praktikant forbi og vender op og ned på tingene ved at belyse ting, som ingen af de fem topkompetente medlemmer selv skulle have overvejet i løbet af de sidste 9-10 år? Og hvad er det i øvrigt også for noget med, at det er *mig*, som skal analysere *dem*? Hvis det er dem, som skal analyseres, er det så ikke lige så meget

i På et tidspunkt i løbet af arbejdet var jeg ved at skrive navnet på CVA's første bog *Knoldesperkeren, Flottenheimeren og Glatnakken* og kom til at skrive *Knoldesperkeren* i stedet for *Knoldesperkeren*. På en måde et meget rammende udtryk for min position: Jeg er ikke analytiker, jeg er bare en sølle knoldesperker.

ii Under interviewsne med ekspraktikanterne foreslog en ekspraktikant, at CVA måske burde gå *all in* og institutionalisere sig som en højskole; en anden foreslog, at de måske burde konstituere sig som et luksus-konsulentfirma; en tredje gav udtryk for, at CVA var det ideelle billede på, hvordan et universitet burde være – sjovt nok svarer alle tre eksempler til, hvad der henholdsvis ligger disse tre personer på sinde i andre sammenhænge. Jeg er ikke i tvivl om, at min analyse af CVA på samme måde lider af denne slags projektion.

dem selv, som skal analysere? I modsætning til en blot analyseret gør en analysand jo selv det meste af det analytiske arbejde.² Har man i vild analyse en analysand, eller har man bare en analyseret? Og er det ikke netop vild analyse, jeg er ved at rode mig ud i?

Og egentlig er vild analyse jo noget, Freud advarer imod.³ Vild analyse kunne siges at være det, som bedrives af et subjekt, der ikke er analytiker, eller som i hvert fald ikke på korrekt vis agerer som analytiker. Og analytiker er så noget, et subjekt bliver af at gå i analyse. Er det dermed ikke netop en analyse, som dette vildt analyserende kollektive subjekt (det vil sige CVA) har brug for? Jo måske, men analyse er noget, man går i ved en analytiker. Jeg er ikke analytiker. Det er med andre ord et aldeles uomgængeligt faktum, at min analyse vil være vild. Det, som derfor virker åndssvagt ved min opgave, er, at jeg på en måde skal løfte centret ud af den vilde analyse, mens min løftestang selv er den vilde analyse.

Men er der ikke i hvert fald ét tidspunkt, hvor denne bevægelse er hændt? Altså hvor en uanalyseret har måttet analysere andre? Hvor én har måttet hive sig selv op ved hårrødderne, analysere sig selv, så han kunne analysere andre? Jeg tænker selvfølgelig på Freud her. Er det ikke paradoksalt, at psykoanalysen og hele rækken af psykoanalytikere har Freuds begær, vilde analyser og selvanalyse som grundlag? Som hviler psykoanalysen på en undtagelse fra dens egen forskrift. Som indstiftes psykoanalysen ved den urimelighed, at én spontant skulle anse sig selv som psykoanalytiker.

Om det så var en urimelighed, var det samtidig en genialitet, uden hvilken psykoanalysen aldrig var blevet til.

Måske var centrets stilhed i virkeligheden veltimet. Det satte mig i gang med at selvanalysere og tvivle på mine evner og bevæggrunde. Alt sammen så jeg måske kunne blive analytiker – om ikke andet så bare til anledningen, det vil sige analysen af CVA. Jeg ved dog ikke, hvordan man bliver færdig med at selvanalysere og ud af det bliver analytiker. Hvordan gjorde Freud det? Måske gjorde han det bare. Men fint, så gør jeg det også “bare”. Hvor urimeligt det end er, må jeg samle modet til at sætte selvtvivlen i parentes og konkludere at: Okay så, jeg er analytiker.

PRÆSENTATION AF MATERIALE

UDVALG AF MATERIALE OG METODE

For at kunne udføre en analyse af CVA måtte jeg have noget materiale at forholde mig til. Heri lå allerede en række yderligere problemer: Jeg vidste ikke præcist, hvad jeg ledte efter, og derfor vidste jeg heller ikke, hvor jeg skulle lede efter det. Jeg havde selvfølgelig på forhånd et par tanker, der kunne guide mig, samt en idé om, hvor de mest oplagte kilder til materiale kunne findes; men var dette nu også den rigtige vej at gå i analysen? Pointen er, at jeg i mit udvalg af materiale har taget valg, som jeg ikke nødvendigvis kan retfærdiggøre til fulde. Men i gang måtte jeg; sådan er vild analyse vel.

Eftersom det, der kendetegner analytikerens, er analytikerens begær⁴, og eftersom mit formål med min analyse af CVA var at gøre dem til bedre/mere effektfulde analytikere, var omdrejningspunktet for min analyse CVA's begær (og dertilhørende symptomer). De spørgsmål, som hele vejen igennem optog mig, var derfor, hvilke slags udsigelsespositioner eller typer af diskurser, CVA positionerede sig i, samt hvilke typer af respons og hvilken form for overføring, CVA's interventioner vakte. Tanken var, at jeg herudfra ville kunne belyse eventuelle patologiske/symptomatiske mønstre i CVA's begær, som var hæmmende for deres analytiske virke.

Hvad angår materiale greb jeg først og fremmest til CVA's "bread and butter", deres ugentlige analyser i *Information*. Så dem læste jeg – eller det vil sige alle dem, jeg kunne finde ved at søge på "Center for Vild Analyse" eller "CVA". Samtidig med at jeg læste analyserne, kiggede jeg også kommentarerne til artiklerne igennem, idet jeg anførte, hvor mange kommentarer og facebook-delinger den pågældende artikel havde. Tanken var her, foruden læsningen af CVA's ugentlige intervention, også at danne mig en fornemmelse af omfanget af deres eksponering samt betragte, hvilke typer reaktioner analyserne vakte. Ved denne søgemetode i *information.dk*'s søgemaskine fremgik i øvrigt artikler, hvor CVA var nævnt, enten i kommentarsporet, i anmeldelser eller i direkte svar til CVA i form af læserbreve.

Dernæst udførte jeg semistrukturerede interviews med samtlige medlemmer af CVA og samtlige tidligere CVA-praktikanter eller lignende af cirka en times varighed. Interviewsne blev optaget telefonisk – bortset fra ét (med en praktikant).

Sidst men ikke mindst læste jeg bogen Særklasse, som måske (i hvert fald ifølge dem selv) kan betragtes som CVA's mest filosofiske værk, samt en artikel (om udsigelsespositioner) skrevet af ét af medlemmerne og en tidligere praktikant. Artiklen blev udgivet i et norsk tidsskrift.⁵

Dette vil i øvrigt sige, at der forefinder en række kilder til noget materiale, som jeg ikke har forholdt mig til. Dette gælder blandt andet CVA-bloggen, hvor der er opbevaret en enorm mængde brogede analyser fra tiden før, CVA skrev i *Information*, og som i øvrigt er skrevet på et tidspunkt, hvor der var flere skribenter bag analyserne end de nuværende fem. Endvidere er der selvfølgelig de resterende bøger og diverse radioprogrammer eller podcasts via Radio24syv og Underflyvning. I øvrigt holder CVA en del oplæg i forskellige anledninger. Jeg har før mit praktikophold set et par stykker, men af gode grunde har jeg ikke haft adgang til langt de fleste. I det hele taget må det siges, at mit valg er materiale er plaget af tvivlen om, hvorvidt det nu er nok materiale, og om det er det rigtige materiale. Og efter mange år på universitet (herunder min uddannelse som psykolog, hvor brugen af både kvantitative og kvalitative metoder var en del af uddannelsen), er jeg også en smule bekymret for redeligheden i indsamlingen og fremstillingen af data. Men sådan er en vild analyse, og det her er ikke universitetet!

DATA

Kvantitative:

Mit ærinde her er ikke at foregive, at der præsenteres afgørende rå data (jævnfør bilaget side 146-147), men nærmere at smådiskutere nogle af de tal, jeg har noteret mig i læsningen af analyserne på information.dk. I alt formåede jeg at få fingrene i 222 analyser.

Ud af 222 analyser	
Antal analyser o delinger	33
Antal analyser med 20+ delinger	96
Antal analyser med 50+ delinger	47

Antal analyser med 100+ delinger	29
Antal analyser med 250+ delinger	11
Antal analyser med 900+ delinger	6

Det er slet ikke indlysende, hvad vi skal have ud af disse tal. Er antallet af delinger på nogen måde en parameter for analysernes succes? Hvad er succeskriteriet for analyserne? Spørger man CVA selv, ville de sige, at det handler om at skabe tænkning i samfundet, at få samfundet til at tænke. Hermed menes der formentligt (i henhold til psykoanalysen, som er central i CVA's teoretiske grundlag) at få analysanden (det vil sige samfundet) til at arbejde – ved at tale og tænke og udforske analysandens ubevidste, hans begær og handlinger med henblik på at kunne skabe frigørende forandringer.

Men hvad betyder en facebook-delning?ⁱ Udtrykker en deling, at der er skabt tænkning? Udtrykker antallet af delinger, hvor meget tænkning der er skabt? Giver det mening at beskue samfundets tænkning i kvantitativt øjemed? Udtrykker antallet af delinger måske nærmere indflydelse? Popularitet? I så fald, hvad er så forholdet mellem popularitet og indflydelse og tænkning?

Jeg ved ikke, om der er et entydigt svar på disse spørgsmål. Men jeg fortsætter under antagelsen af, at antallet af delinger (og til dels antallet af kommentarer) ikke er ligegyldige indikatorer for CVA's virke og succes. Hvis ingen læser, ingen kommenterer, ingen deler, ja, hvis ingen overhovedet ænser deres analyser, kan deres virke i *Information* næppe betragtes som nogen (effektiv) intervention.

Ud af de 222 analyser, jeg kender til, har CVA i hvert fald haft seks analyser, der har været relativt populære (det vil sige blevet delt 900+) gangeⁱⁱ – herunder en analyse omhandlende hipstere, norm-core, mode og identitet, der blev delt 4893 gange; en analyse om-

i Det er i øvrigt værd at bemærke, at en facebook-delning ikke kun svarer til antallet af personer, der faktisk har "delt" artiklen, men også til antallet af "likes", delingen har fået. Det vil sige, at hvis nogen slår et opslag med en artikel op på facebook og skriver "Endnu en lorte-artikel fra CVA", og 50 mennesker "liker" det opslag, tæller dette for 51 delinger.

ii Den syvende mest delte analyse har "kun" 467 delinger, hvilket er grunden til, at jeg ikke har angivet en kategori mellem 250+ og 900+ delinger.

handlende næstekærlighedens bøvlede karakter; én om grimheden som menneskers primære eksistensmodus, der blev delt 2178 gange; og en analyse omhandlende køn og (religiøs og biologisk) essentialisme, der blev delt 1595 gange. De seks analyser svarer altså gennemsnitligt til lidt mere end én populær analyse om året.ⁱ Bemærkelsesværdigt er det dog, at de alle er blevet trykt på under et år, i perioden 30/11-2013 til 20/8-2014. (I det hele taget virker det til, at første halvdel af 2014 var den periode, hvor CVA's analyser var mest populære). Hvad disse analyser i øvrigt ellers har til fælles, men ikke har til fælles med alle de andre analyser, har jeg ikke kunne gennemskue.

På den anden side er over halvdelen af analyserne blevet delt under 20 gange, og næsten 80% af analyserne er blevet delt under 50 gange. Herunder er én ud af syv ikke blevet delt en eneste gang. Besynderligt nok er 60% af disse artikler blevet trykt i 2015 (til og med i november), der foruden et par artikler, der er blevet delt over 200 gange, ser ud til at være et år, hvor analysernes popularitet har taget et dyk.ⁱⁱ

Dermed er der selvfølgelig også en række analyser, der placerer sig midt mellem; analyser der ikke er helt så populære som de øverste seks, men som alligevel er blevet delt en del.ⁱⁱⁱ

Slutteligt bør nævnes lidt om CVA's andre aktiviteter. Ifølge CVA selv solgte den første bog *Knoldesparkeren, flottenheimeren og glatnækken* cirka 2000 eksemplarer, mens *Særklasse* solgte 3-400 eksemplarer, deres radioprogrammer lå rimeligt højt på listen blandt Radio24Syvs podcasts, og CVA er ude at holde oplæg cirka 6-8 gange om året.

Kvalitative:

En anden måde at vurdere modtagelsen af analyserne i *Information* på er ved at betragte kommentarsporet til analyserne på information.dk. Som man vil kunne se i bilaget (side 146-147), er antallet

i CVA begyndte at skrive for *Information* i 2010.

ii Angiveligt har information.dk siden foråret 2015 krævet abonnement, hvilket betyder, at adgangen til artiklerne er begrænset, hvis man ikke tegner abonnement. Man bør i hvert fald overveje, hvorvidt denne omstændighed spiller en rolle i forhold til antallet af delinger af analyserne.

iii I øvrigt bør man overveje, om analysernes primære læsere er digitale læsere, eller om den primære eksponering sker gennem den trykte avis. Af kommentarsporet på information.dk fremgår det dog, at der er et hvis overlap mellem disse to typer af læsere.

af kommentarer noteret. Hvad man imidlertid må vide om information.dk's kommentarspor er, at det ofte er "stamgæster", der kommenterer, at enkelte af disse stamgæster kan stå for adskillige kommentarer (i træk), samt at man kan være heldig/uheldig, at en længere diskussion pludselig opstår mellem ganske få. Måske kan det alligevel give mening at betragte kommentarerne kvantitativt, hvis man for eksempel ser antallet af kommentarer som udtryk for, hvor mange associationer/tanker eller hvor meget debat, en analyse har skabt. Hvad jeg imidlertid først og fremmest er interesseret i, er kommentarerne som kvalitative data. Her følger nu et (noget rapsodisk) forsøg på at kategorisere og eksemplificere forskellige typer af kommentarer:

De positive:

"Supert indlæg", "Glimrende artikel", "Godt indlæg" (1/5-2010).ⁱ

"Meget interessant indlæg, der peger i en rigtig retning." (5/2-2011)

"Artiklen gjorde mig lidt klogere på socialpsykologien bagved, og tak for det." (21/3-2015)

Herunder de henrykte:

"Sådan er det jo lige præcis! Vildt inspirerende at læse..." (29/1-2011)

"CVA er det første jeg kaster mig over i lørdagsavisen - de er næsten altid hele avisens pris værd, og sætter gang i tanker og refleksioner." (4/6-2011)

"Det må være en af de mest relevante artikler, som Dagbladet Information har bragt i det 21. århundrede." (11/2-2012)

De underholdte:

"Skægt, det der Center for Vild Analyse. Mere af det!" (13/3-2010).

"Interessant sammenligning. Om der er noget om snakken har jeg ikke anelse om, men jeg var godt underholdt under læsning af artiklen." (26/3-2011)

De negative:

"Jeg tør vædde på, at de anonyme skribenter har en eller anden

ⁱ Datoen refererer til den dato, hvor analysen, som de respektive kommentarer tilhører, er blevet lagt op på information.dk.

åndssvag baggrund, som de kan intellektualisere sig fra at forholde sig til ved at skrive et “det kan være hip som hap”-indlæg. Se også: http://en.wikipedia.org/wiki/Sokal_Affair” (27/2-2010)

“Som altid lider du [CVA], som en ægte venstrefløjs filøjer, af en akut omgang munddiarre hvor behovet for at virke dyb og indsigtfuld helt overtrumfer kravet om intern konsistens og argumenters rationalitet.” (22/5-2010)

Herunder de uenige:

“Mystisk artikel, hvor forfatteren efter min jævne mening tydeligt udbreder sig om noget, som han kun kender fra afstand og som han næppe forstår. Jeg løber ofte først på dagen, der hvor naturen står op - fuglene vågner og det samme gør hjorte, ræve, eger og så videre. Jeg løber ind i livet. En herlig tur på omtrent 15 km på en times tid. Bagefter har jeg det godt, jeg er kommet godt igang på en ny dag. Den truer ikke, den er begyndt godt.” (1/9-2012)

“Jeg synes, at Lacan og Zizek hengiver sig til en leg med ord og frie associationer, i stedet for at kæmpe med at forstå og begrebsliggøre den besværlige verden udenfor ordene. Denne fornemmelse får jeg også, når jeg læser indlæg fra Center for Vild Analyse. Det virker mest som en måde at spille smart.” (13/7-2013)

“I sidste indspark definerede CVA “spidsborger” komplet forkert, så allerede inden jeg læser noget fra den hånd, er jeg skeptisk.” (13/7-2013)

“Indlægget er et typisk eksempel på en feministisk opfattelse af analyse. Man tager udgangspunkt i et dogme, der fastlægger de rammer som man vil fortolke ud fra, og som ikke kan anfægtes.” (30/8-2014)

De vrede:

“Endnu en sut røv smøre fra Center for Vild Analyse..” (16/6-2012)

“spørger man mig, vil jeg sige det er en bunke borgerlig filosofisse som ingen kan bruge til noget!” (6/11-2012).

Dem som klager over anonymiteten:

“Hvem er “Center for Vild Analyse”? Uge efter uge er der en ny artikel med denne anonyme forfatter - ubehageligt!! Jeg boicotter som regel de artikler af den grund (selv om tegningen altid fanger mit blik), men desuden fordi de sjældent er virkelig tankevækkende eller følger noget nyt til.” (26/2-2011)

De (frit) associerende:

“Hvis peer review skulle være som svinger sex, eller i det hele taget havet noget som helst med sex at gøre, så har jeg misforstået noget totalt. Til gengæld havde min eks tilsyneladende faktisk en god forståelse for hvad sex er. Nemlig tørt, langtrukken, kedeligt uden udvikling og ikke værd at kaste sig over efter lange perioder af procrastination.” (26/3-2011)

“Ja så mistede man ligesom lysten til pølser! Men lige meget, det bedste ved pølser er nemlig ikke pølsen, men tilbehøret!” (7/5-2011)

De uimponerede:

“Mærkelig artikel... hvor forfatteren forsøger at bygge en hel teori på et eneste eksempel: oven i købet noget der skete i et andet land, i en anden tid... jeg er langt fra imponeret.” (8/5-2010)

“Så CVA, fortæl os noget vi ikke ved i forvejen...” (7/4-2012).

“Vi har valgt at give jer et 7-tal” (27/7-2013)

Medtænkerne:

“Det var fedt at læse. Tak for den. Lidt andre vinkler: Vi frygter at være afhængige af vores børn i vores alderdom og sparer derfor op enten privat eller gennem staten. Det medfører automatisk en afhængighed af en bestemt livsførelse med gæld og vækkeuret kl. 6.30, og kastraktionsværktøjer som ja hatte og positiv psykologi. Faderen lader sig kastre og sønnen ender med at gøre det samme. Det ligner kollektivt selvmord. Endda i et land som Danmark, hvor folk ikke går sultne i seng.” (14/9-2013)

“Hvis man da skulle fortsætte i samme spor, kunne man ligeledes se enhver form for autoritetsudøvelse, som en ren excessiv handling. At autoritetens magt beror på mangel på samme - at autoriteten blot skjuler, at han ingen magt har.” (20/9-2014)

Herunder opponerende:

“Præcist den pointe tager Kant selv op, og kan ikke komme til en konklusion andet end at ingen smagsdom kan objektivt overgå en anden. Selv den problemstilling kunne Kant ikke løse.” (14/-2012)

“center for vild analyse har kun fortolket verden forskelligt, men det det kommer an på er at forandre verden.” (13/8-2011)

Dem som mener ting:

“Man bestemmer selv hvad lykke er. Man skal beholde den lykke uanset hvad andre synes, nyde følelsen, tage den til sig, la ens sjæl opfyldes, så man har noget at stå imod med i “dårlige tider”).” (1/10-2011)

Herunder den sunde fornufts fortalere:

“Forskellen er Hannah Montana. Miley Cyrus blev kendt som skuespiller i en serie, hvor hun spillede en ung teenager. Kritikken kan skyldes, at Miley Cyrus’ ikke passer til Hannah Montana, eller ikke ønskes spejlet af de, Hannah Montana blev rollemodel for. De andre nævnte popsangere var ikke skuespillere, før de blev sangere.” (12/10-2013)

De intellektuelt intimiderede:

“Dialektisk synes at være blevet sådan et populært ord, især når nogen vil slå andre i hovedet med deres filosofiske excellence.” (23/3-2013)

“Jeg bliver altid lidt betænkelig, når nogen starter en længere udredning med ord og begreber, som kun de færreste har helt hold på. Det kan være en studentikos måde at gøre læserne ydmyge, selv om det ofte dækker over skribenternes egen manglende sikkerhed. Her starter man med ordet “kontinuum” i det at tilhøre borgerskabet. Så flagrer det for manges blikke, hvad er det nu kontinuum betyder?” (6/7-2013)

Herunder anti-intellektualisterne:

“Så vågn dog op! Vold er vold. End of story.” (8/5-2010)

“Den må Center for Dekonstruktivistisk Analyse vist længere ud på Nørrebro med.” (8/5-2010)

De potentielt psykotiske:

“Byen er contentual og cultural 'chessmat'. Men det er all ready besluttet at d-signeren bag the misery er culturalminister, og at den for en S-leader så embarrassing 'folkevalgte' statsminister snarest vil tage sin sudden afsked care for en ordentlig 'kåret' een af slagsen, som hedder Nicolai Wammen.

Alt in control, men der er jo dermed den demand, at culture skal være in control - dvs ikke med lokale references og udtryk. Med mindre de er med alternative cultural background, som kan frigøre fortolkningerne fra det local issues.

Eller .... AA-rhos er til grin ?” (5/11-2011)

Foruden disse kommentarer, der hører til analysernes kommentarspor, har der i ny og næ været læserbreve, der har kommenteret CVA. Det er mit indtryk, at disse i indhold og karakter ikke adskiller sig fra kommentarerne i analysernes kommentarspor. Jeg vil dog fremhæve, at Tina Nedergaard (V) (daværende undervisningsminister) d. 21/1-2011, Frederik Stjernfelt d. 4/12-2013 og KRIFA d. 14/9-2015 skriver modsvar/forsvar i læserbreve til analyser, hvor de har været genstand. Skulle man få lyst til at læse dem, vil det stå klart for læseren, at deres svar bærer præg af argumentfattigt "tom snak".⁶

En enkelt episode i kommentarsporerne skiller sig ud. Analysen fra d. 13/7-2013 omhandler sommeren 2013's disput mellem Slavoj Žižek og Noam Chomsky. Her tager CVA parti med Žižek, hvor Chomsky, med flere, anklager Žižek og andre i den kontinentale filosofis tradition for obskurantisme. I kommentarsporet til analysen (der i øvrigt var den analyse med tredjeflest kommentarer, jeg stødte på) går lektor fra Roskilde Universitet Mihail Larsen til (mod)angreb på CVA med kommentarer som:ⁱ

"Man skal være hans moder, for at elske ham [Žižek]. Eller en Rasmus-modsat type. Eller bare et fjols, der lader sig dupere af vidtløftigheder."

"Center for løsagtig analyse. I begyndelsen så jeg på Center for Vild Analyse som et forfriskende indspark. Det gør jeg ikke længere."

"Det måtte være forudsigeligt, at centret fattede sympati for Žižek. Det kan jeg leve med (og har måttet leve med det, fordi nogle af mine studerende har tvunget mig til at læse ham). Men at begå karaktermord på Chomsky er under lavmålet. Hvor dum har man lov til at være, når man er 'vild'?"

I alt står Mihail Larsen for 17 kommentar i tråden (ovenstående citat er et udpluk fra to af dem). Indholdsmæssigt er der ikke noget synderligt nyt eller specielt ved Mihail Larsens kommentarer, der formentligt let kunne (brydes op og) klassificeres inden for de ovenfor opstillede kategorier. Det nye, der sker i kommentartråden, er måden, hvorpå nogle af de andre deltagere i tråden, forholder sig til ham:

"Først tak til dig Mihail fordi du gider deltage her..."

"Mihail, ingen tvivl om at jeg bevæger mig ud på dybt vand ved at blande mig i denne tråd."

i Også "debattøren" Poya Pakzad blandede sig i kommentarsporet.

“Nej, luk for Guds skyld ikke biksen, Mihail, det er vigtigere end nogensinde. Du om nogen har jo holdt den filosofiske fane højt, I var de studerendes helte på Filosofisk Institut i Odense, den korte tid jeg læste dér, humanioras sande apostle.”ⁱ

Mihail Larsen bliver af de andre deltagere behandlet med en ærbødighed og respekt, som jeg ikke kan genkende fra andre tråde. Var det hans embede og officielle position, som gav ham et symbolsk mandat, en mesterposition, som de andre deltagere måtte bøje sig for?

Slutteligt vil jeg pointere, at jeg ikke har bemærket nogen bestemt udvikling eller forandring i typen af kommentarer i kommentartrådene over tid (udover at færre måske klagede over “anonymiteten”).

ANALYSEN

Hvor kom jeg fra? Nå ja, jeg *er* analytiker.

OM DEN VILDE ANALYSE

Problemet med vild analyse

Den analytiske situation fungerer, når der finder en overføring sted – det vil sige, når analysanden aktualiserer ubevidste ønsker og konflikter i relationen til analytikeren. Dog må det være det symbolske aspekt og ikke det imaginære aspekt af overføringen, der skal være i fokus. Det imaginære aspekt af relationen til analytikeren forholder sig til analytikeren som person – til hans identitet/ego – og involverer rivalisering. Det symbolske aspekt af overføringen forholder sig til analytikerens symbolske mandat og autoritet; analytikeren indtager hermed positionen som et “subjekt-der-formodes-at-vide”.⁷ Symbolsk overføring sætter analysanden på arbejde i udforskningen af sit ubevidste. (Talen og libidoen sættes i bevægelse). I og med den symbolske overføring fungerer analytikerens tilstedeværelse og interventioner altså således, at analysandens arbejde drives fortsat fremad.

i Disse tre kommentarer er skrevet af tre forskellige personer.

Problemet med vild analyse er nu, at det ikke er rigtig analyse. Det er en intervention, men det er ikke en rigtig analytikers intervention. Som intervention er den et overgreb. Problemet med den vilde analyse er derfor et problem, der bunder i den vilde analytikers udsigelses- og interventionsposition. Problemet med den vilde analytikers udsigelsesposition er et problem, der vedrører overføringen, det være sig karakteren af overføringen (for eksempel hvis den er imaginær) eller håndteringen af overføringen – eller slet og ret manglen på overføring.

Problemet med den vilde analyse er, at interventionen gør patienten til analyseret og ikke til analysand. Det vil sige, at patienten ikke sættes i arbejde, patientens tale og libido sættes ikke i bevægelse – enten fordi interventionen ikke effektueres gennem overføringen, eller fordi overføringen ikke effektuerer en (egentlig) intervention (hvilket er to sider af samme sag). Freud siger: “Fader-overføringen er kun den slagmark, på hvilken vi bemægtiger os libidoen”⁸: På den ene side er en intervention (der sætter analysandens tale og libido på gled) kun mulig via overføringen; på den anden side er overføringen kun til, for at analytikeren kan intervenere.

Eftersom den vilde analytikers intervention ikke er effektueret gennem overføringen, er problemet med den vilde analyse, at den vækker modstand. Den er som et utålmodigt eller dårligt timet indgreb; et overgreb, hvor den vilde analytikers utålmodighed og idiosynkrasier vælter ind over patienten: “Så forstå det dog – din idiot”. Men hvad er det for en forståelse, der foreslås, det vil sige suggeres? Det er ikke patientens sandhed som analysand, men som analyseret, som genstand; ikke som subjekt, men som objekt, kunne man måske sige – intet under, at den vilde analyse vækker modstand.

Det skulle nu også være tydeligt, at det, jeg bedriver i og med denne analyse af Center for Vild Analyse, netop er en vild analyse. Jeg er blot en praktikant, der har anmodet om tilladelse til at udføre analysen – CVA er sandsynligvis mere eller mindre ligeglad med min analyse. Min intervention er ikke effektueret gennem overføringen (jeg indtager formentligt ikke positionen som subjekt-der-formodes-at-vide); CVA er genstand for min analyse, de er analyseret, ikke analysander. Derfor bærer min analyse også præg af en masse tilfældigheder og idiosynkrasier i valg og vægtning af materiale og teoretiske udlægninger. Min analyse er et overgreb.

Den vilde analyses berettigelse

Burde analysen ikke stoppe her? Burde CVA ikke hedde “Center for Forkert Analyse”, og denne analyse hedde “En forkert analyse af Center for Forkert Analyse”? Pak sammen og gå hjem alle mand; endnu bedre: Gå i analyse!

Jo. Og dog. I slutningen af skriftet “Om ’vild’ psykoanalyse” bemærker Freud noget, man tvinges til at undre sig over:

Hvad angår den dames tilfælde, hvis anklage mod lægen vi har hørt, ville jeg mene, at den vilde psykoanalytiker dog har gjort mere for sin patient end en eller anden højt anset autoritet, som havde fortalt hende, at hun led af en “vasomotorisk neurose”. Han har tvunget hendes blik i retning af den virkelige begrundelse for hendes lidelse eller hen i nærheden af denne, og dette indgreb vil trods al patientens modstræben ikke forblive uden gunstige følger.⁹

Sagen er den, at den omtalte patient er blevet fortalt af en “analytiker”, at hendes angsttilstande var resultaterne af seksuel frustration (analytikeren tænkte, at diagnosen var i overensstemmelse med Freuds teorier)¹, hvilket dog vakte modstand og forundring hos patienten, der efterfølgende kom til Freud for at få forklaringen bekræftet. Spørgsmålet er dog, hvad det er for nogle “gunstige følger”, Freud tænker på, og hvorfor disse bedre kunne afstedkommes af den vilde analytikers kommentarer frem for en højagtet autoritets fysiologiske, somatiske forklaring.

Det er nærmest, som om Freud hermed introducerer en gradbøjning af, hvor forkert eller uheldig en analyse kan være. Pointen må nemlig være, at den vilde analytikers analyse trods alt fik patienten til at opsøge Freud. Det vil sige, fik patienten til overhovedet at overveje, om analytikerens analyse af hendes sindsliv var korrekt, tilmed i så høj grad at hun fortsat krævede svar (endda hos psykoanalysens højeste autoritet: Freud). Med andre ord hysteriserede¹⁰ den vilde analytikers analyse faktisk patienten. Kunne man forestille sig, at en læges biologisk-deterministiske “forklaring” på samme måde havde tvunget patienten til at forholde sig til sit sindsliv? Forment-

i Hun fik ligefrem at vide, at hun kunne imødekomme problemet ved at tage en elsker eller ved masturbation.

ligt ikke. Den vilde analytikers analyse pegede, trods sin overlede og simplificerende karakter, i retning af, at patienten på en måde var medansvarlig for sine symptomer og i et omfang havde frihed til at omgøre sin lidelse.

Er det i det hele taget ikke, som om eksemplet indikerer, at en given intervention altid er prekær? I første omgang var interventionen et overgreb, men i anden omgang førte den noget godt med sig, idet interventionen bragte patienten tættere på, eller dybere ind i, en analyse. Freud skriver netop: "Jeg har ofte oplevet, at en sådan ubehændig fremgangsmåde, selv om den i første omgang bevirkede en forværrelse i den syges befindende, dog til slut har været tilstrækkelig til at helbrede ham. Ikke altid, men dog ofte."¹¹ Man kan måske ligefrem sige, at en intervention virker *nachträglich*.

Det er svært ikke at læse interventionens *Nachträglichkeit* ind i spørgsmålet om overføringen. Måske vil det først vise sig senere, at en vild intervention alligevel formåede at stadfæste den overføring, som interventionen i første omgang skulle have været effekturet igennem. Med andre ord: En vild analyse er ikke vild, hvis den senere viser sig at virke. En vild analyse er ikke en vild analyse, hvis den er en rigtig analyse; det vil sige, hvis interventionen er rigtig.

Som satsning har den vilde analyse måske alligevel en berettigelse – under specifikke forhold.

CVA som vild analyse

Vild analyse kunne være berettiget under de forhold, som for eksempel er til stede, når det gælder politisk intervention. Under sådanne forhold er der umiddelbart ikke en klart defineret relation mellem en analysand og en analytiker – hvor analysanden analyserer og producerer materiale, mens analytikeren lytter og kan intervenere gennem overføringen. Vild analyse er altså her et vilkår.

Vild analyse er derfor selvsagt også vilkåret for CVA's interventioner. I virkeligheden er de forskellige typer af kommentarer/responser, man kan bevidne i kommentarsporene på information.dk, derfor heller ikke overraskende. Kommentarerne afspejler forskellige typer af overføring. Der bliver hos læserne af analyserne produceret modstand (de negative, de uimponerede, dem, som mener ting, de intellektuelt intimiderede); der bliver produceret idealisering (de positive); og der bliver produceret tænkning (medtænkerne, de frit

associerende). Modstand og idealisering kunne betragtes som udtryk for imaginær overføring, idet der her relateres til CVA's identitet, mens tænkning kunne betragtes som symbolsk overføring, idet læsere her bedriver (analytisk) arbejde.¹² Spørgsmålet er så: Hvor villige er vi til at konkludere, at CVA's vilde interventioner *nachträglich* viser sig som rigtige interventioner?

Som ét af CVA-medlemmerne cirka sagde det i et interview: "Det er svært at måle, hvornår der er skabt tænkning." Alligevel må man kunne overveje, hvad der lykkes, og hvad der ikke lykkes.

I præsentationen af de kvantitative data fremlagde jeg disse under antagelsen om, at popularitet ikke var uvæsentligt for CVA's virke. Til disse data kunne man så spørge: Er CVA populær? På en måde er CVA jo populær, på en måde figurerer dets stemme i "den offentlige debat" – i *Information*, i Radio24syv, i bøger, i og med oplæg/foredrag, alt sammen over adskillige år. Enkelte analyser i *Information* har endda været ret prominente artikler. Men for det meste er CVA's tilstedeværelse i den offentlige debat på lavt blus, hvad tallene for antallet af delinger afspejler. På en måde er CVA derfor heller ikke vildt populær.

Popularitet er måske ikke entydigt en god ting for bedrivelsen af (vild) analyse. Jeg husker for eksempel, hvordan en medstuderende fra universitetet engang havde en artikel i *Information*, der blev delt over 50.000 gange via information.dk.¹ Ikke alene var forfatteren og indholdet sikkert glemt ret hurtigt, men indholdet var, og dette er vel det mest problematiske, en god portion tom snak om, hvorledes kærligheden er blevet glemt. Endvidere kan popularitet være et udtryk for, at udsigeren er låst i en identitet, der dikterer udsigelser, som blot reproducerer gældende nydelsesstrukturer. For så vidt gør populariteten ikke noget godt for udsigerens analytiske effekt – tværtimod.

Men hvis formålet med CVA's virke er at lægge samfundet på briksen, hvilket må indebære, at CVA indtager positionen som samfundets subjekt-der-formodes-at-vide, er det nødvendigt, at samfundet kender CVA; hvis CVA vil intervenere i samfundets ubevidste, må CVA først figurere i samfundets bevidsthed.

i Det er mit indtryk, at dette er virkelig mange delinger for en artikel på information.dk.

Spørgsmålet er nu, om der findes andet end uheld eller talentløshed, som står i vejen for CVA's popularitet og evne til at indtage positionen som samfundets subjekt-der-formodes-at-vide – for eksempel et symptom.

EN VILD ANALYSE AF CVA

Det er indiskutabelt. CVA vil forandre samfundet. Dette giver de udtryk for igen og igen. Samtlige medlemmer siger i de interviews, som jeg foretog med dem, noget i retningen af, at formålet med CVA er, at få samfundet til at "tænke" eller "tøve", to begreber, der af CVA udarbejdes i bogen *Særklasse* med undertitlen "Den tøvende revolution" (som de gør sig til fortalere for), og som dækker over samfundsmæssige forandringer, omorganiseringer af kollektive praksisser et cetera. I en artikel om CVA, i *Information*, skrives følgende: "Derfor vil ogginokker som Henrik Jøker Bjerre og Steen Thykjær ikke bare underholde. De vil revolutionere den bestående orden og de faste positioner". I et af de interviews, jeg foretog, går et af medlemmerne så langt som til at sige, at formålet med CVA er kommunisme.

Der er heller ingen tvivl om, at modellen for forandrings-skabende aktivitet i høj grad er inspireret af psykoanalysen. Dette fremgår både af centrets navn, af deres officielle beskrivelse på deres hjemmeside, af deres udsagn i interviews, af indholdet i deres analyser, af de begreber, som de udvikler, og så videre.

Overførings-/udsigelsespositionen er den bærende præmis for analytisk intervention og er lige netop det punkt, som afgør, om analytisk arbejde er vild analyse eller ej. Hvis man vil identificere et symptom, som er værd at analysere i en vild analytikers arbejde, burde man måske netop lytte efter, hvad denne analytiker siger om sin udsigelsesposition og om den diskurs, der praktiseres i analytikerens arbejde. En analyse og eventuel forbedring af CVA's analytiske virke må derfor tage udgangspunkt i problematikken omkring deres udsigelsesposition og praktiserede diskurs.

Halv mester, halv analytiker – CVA og suggestion

CVA præsenterer sig selv som et kollektivt subjekt og altså ikke en gruppe, der består af fem individuelle subjekter. Dette gør de selvfølgelig, fordi de i deres arbejdsgang forsøger at tænke kollektivt – et

tema, der vil blive behandlet senere; men de gør det også for at vinde en udsigelsesposition, hvor de ikke kan holdes op på en bestemt identitet, som man altid ved, hvor man har. CVA ønsker at insistere på subjektets splittelse, hvilket blandt andet fremgår af de foretagne interviews. Som det også hedder i en artikel om udsigelsespositioner, der er skrevet af et CVA-medlem og en forhenværende praktikant: "Den kollektive udsigelse handler om at ind-skrive splittelsen i et projekt".¹³ Et CVA-motto knyttet hertil er: "Det er ikke hemmeligt, hvem vi er, men det er heller ikke vigtigt."

Strategien er måske at begrænse CVA's suggestion. I den ovenfor nævnte artikel hedder det: "Den suggestion, det vil sige den tiltrækningskraft, som CVA trods alt har opnået gennem bøger, klummer i Dagbladet Information, radioprogrammer på Radio24syv og så videre, er for så vidt uundgåelig. Men suggestionen kan også blive for voldsom".¹⁴ Problemet med suggestion kunne siges at være, at det ikke sætter tænkning i bevægelse, men snarere lukker ned for den ved at foreslåⁱ eller pånøde subjektet/analysanden en bestemt model for sandheden, som han eller hun uforstyrret kan identificere sig med.

Problemet med suggestion kan også betragtes som mesterdiskursens problem, idet mesteren taler, som om han eller hun har styr på det, der nu engang skal være styr på (psykopatologi, viden, eksistens, samfundet et cetera), og som om adressaten derfor bare skal appropriere mesterens tale.¹⁵ I interviewsne giver de enkelte medlemmer også udtryk for, at CVA ikke agter at tilbyde en fast model for samfundets udformning eller indtage pladsen som en venstrefløjsguru, der tilbyder diverse løsninger på verdens problemer (løsninger, der i øvrigt altid er mere eller mindre forudsigelige). I bogen *Særklasse* er det endvidere tydeligt, at CVA ikke betragter tænkning og forandring som noget, der kan komme "oppefra", det vil sige fra en bestemt autoritet eller elite. (CVA trækker her blandt andet på Rancières begreb om "den uvidende lærer").

Det overgreb, som vild analyse udgør, kan netop siges at indebære suggestion og mesterdiskurs. CVA formulerer det derfor også således, at vild analyse er halv mesterdiskurs og halv analytikerdiskurs (med reference til Lacans fire diskurser¹⁶). Skemaet ser sådan ud:

i Engelsk: "to suggest".

$$\frac{a}{S_1} \rightarrow \frac{S_2}{S}$$

Skemaet betyder kort fortalt, at (spørgsmålet om) begærets grund (*a*) adresserer samfundet(s viden) (S_2) og får det til at tænke. Herved produceres splittede (det vil sige tvivlende/tænkende) subjekter (S). Sidst, men ikke mindst, betyder skemaet, at sandheden om diskursen er, at den fungerer på grundlag af en mestersignifiant (S_1).

Det er selvsagt væsentligt at betragte, hvad der står på sandhedens plads i diskursskemaet. I de fire diskurser er sandheden om mesteren, at mesteren er kastreret. Sandheden om universitet er, at det fungerer på baggrund af en mester. Sandheden om hysterikeren er, at hysterikeren taler på baggrund af problemet om begærets grund. Og sandheden om analytikerens er, at analytikerens faktisk fungerer på baggrund af en viden. Sandheden om den vilde analytikers diskurs er altså, ligesom den universitære, at den fungerer på baggrund af en mester. Ligesom universitetet producerer den vilde analytiker også splittede subjekter.¹⁷ Den vilde analytikers diskurs minder således måske mest om den universitære diskurs, men kun fordi at den vilde analytikers diskurs er det stik modsatte af den universitære. Fremfor at der er en masse viden, der skal forsøge at adressere problemet om begærets grund/manglen (det vil sige forsøge at (bort)forklare eller ud-grunde problemet), forsøger den vilde analyse at lade manglen udfordre den etablerede viden.

De to halvdeles asymmetri

Altså, formålet med den vilde analyse er at lade begærets grund udfordre det bestående (ligesom i analytikerens diskurs)¹⁸, men udfordringen fungerer på baggrund af mestersignifianter. Den vilde analytiker er halv analytiker, halv mester. Den vilde analyse forsøger ganske vist at sætte en analyse i gang, men eftersom interventionen starter udenfor et etableret analytisk rum, må den vilde analytiker tiltale sin analysand fra en mesterposition, altså som en mester, der først må tvinge sin analysand til overhovedet at være analysand og dermed det analytiske arbejde lydhør. Er det ikke dermed, som om der er en (krono)logisk asymmetri imellem disse to halvdele?

Psykoanalytisk praksis beror på en besynderlig dobbeltbevægelse. Først må man opbygge en overføring, kun for efterfølgende

at opløse den. Først bilder man ubevidst analysanden ind, at man har et svar til ham, kun for at lade ham arbejde sig frem til et andet svar. Analysen må begynde med, at analysanden ligesom forføres ind i intensiveringen og fokuseringen af en ellers ufokuseret, flakkende overføring rettet mod et diffust subjekt-der-formodes-at-vidе.ⁱ Men kun for efterfølgende at lade analysanden arbejde sig frem mod faldet af subjektet-der-formodes-at-vidе – ved slutningen af analysen. Analysen må begynde med hysteriseringen af analysanden, hvilket vil sige, at analysanden skal kræve en mester, men analysen fuldbyrdes logisk set ved afhysterisering, idet den hysteriserede analysand bliver analytiker.¹⁹ Logikken kan måske sammenlignes med fortvivlelsens logik hos Kierkegaard, hvor intensiveringen af fortvivlelse på en måde er et skridt i den forkerte retning (idet hin enkelte må søge troens og frelsens affortvivlelse), men samtidig er det, dialektisk betragtet, et skridt i den rigtige retning, eftersom troen kun opnås ved at gennemgå fortvivlelsens dialektik.²⁰

Denne praksis er dog kun mulig i den gunstige situation, hvor analysanden allerede er hysteriseret nok til at begynde i analyse hos en rede analytiker. Den vilde analyse er en utålmodig analyse, der finder sted, hvis analysanden ikke er rede til at begynde analysearbejdet. Men hvad gør man, hvis ingen analysander nogensinde er “rede” til at begynde analysearbejdet? Så bliver man utålmodig – og denne gang med rette. I en sådan “præanalytisk” situation er den vilde analyse ikke bare retfærdiggjort, den er direkte påkrævet. Der er situationer og omstændigheder, der – af hensyn til psykoanalysens sag eller etik (for både individet og samfundet) – kræver, at man afviger fra en traditionel analytisk diskurs. Hvor står den psykoanalytiske institution, hvis ingen insisterer på dens virkning? Hvis ingen insisterede på dens legitimitet? Kan en sådan forfægtelse af psykoanalysens vigtighed ske med en traditionel analytisk diskurs? Næppe, dertil må man følge den vilde analyses logiske kronologi: Man må bedrive analytisk intervention, men på baggrund af mestersignifianter. Af hensyn til muligheden for praktiseringen af psykoanalytisk arbejde – og dermed dannelsen af symbolsk overføring – må der foretages et indgreb i samfundet; et indgreb, der i første omgang ligner en mesterdiskurs, men som er et nødvendigt skridt for psykoanalysens sag.

i Eller måske flere forskellige subjekter-der-formodes-at-vidе.

Det er her, asymmetrien mellem den vilde analyses to halvdele bliver tydelig. Hvis man trækker analytikerdiskursen fra den vilde analyse, er der tale om ren og skær mesterdiskurs – man mister den analytiske agens. Men hvis man fratrækker mesterdiskursen i den vilde analyse, mister man udsigelsespositionen og hermed grundlaget for overhovedet at kunne adressere og intervenere. Man står dermed tilbage med en “analysand” eller et subjekt, der ikke analyserer, og en analytiker, der ikke henvender sig til og tvinger subjektet til at analysere. Mesterdiskursen går dermed (krono)logisk forud for analytiker-diskursen i den *vilde* analytikers diskurs.

Den vilde analyse kan siges at være påkrævet i en såkaldt “præanalytisk tilstand”. Her må man presse utålmodigt på for at hysterisere, det vil sige, man må presse på, indtil analysanden kræver en mester. Man må “maksimere overføringen”ⁱ, som det blev sagt af et CVA-medlem under et interview. Dette er den nødvendige præmis for interventionen overhovedet.

CVA's forbehold

Set i dette lys må man overveje, om strategien med at præsentere sig selv som et kollektivt subjekt ikke har en afgørende ulempe. Formålet med strategien er som sagt at undgå at blive holdt op på en bestemt identitet (imaginær overføring). Hermed forsøger man at mindske CVA's suggestiv virke. Men i afkaldet på den imaginære overføring i en præanalytisk situation risikerer man så ikke også at give afkald på den symbolske overføring (det vil sige positionen som subjekt-der-formodes-at-vide)? Måske må man med den vilde analyse netop maksimere suggestionen (og hermed indirekte befæste den symbolske overføring) – men i den analytiske sags tjeneste.

i Jeg er blevet mindet om, at den symbolske overføring er kvalitativ og kategorisk, mens den imaginære er kvantitativ. Men kan man ikke forestille sig, at den symbolske overføring kan flakke, således at den analytiske relation træder ind og ud af den symbolske overføring. Det ene øjeblik virker den, det næste øjeblik gør den ikke. Eller kan man forestille sig, at den etablerede symbolske overføring kan investeres med mere eller mindre libido? En “maksimering af overføringen” skal i så fald ikke forstås som maksimeringen af den kvantitative overføring (den imaginære), men som en maksimering af øjeblikke, hvor den symbolske overføring er på plads, eller af den libido, den er besat med. Alternativt kunne maksimering forstås som en maksimering af, hvor mange individer, analysen indfanger som kollektive analysander.

Spørgsmålet er dog, om CVA overhovedet er villig til dette. CVA er før blevet beskyldt for at være for tæt på underholdning til at kunne bære en reel kritisk brod.²¹ (Denne fordom havde jeg også). Det ville være bedre, hvis de sagde tingene ligeud. Men denne fordom er ganske enkelt ikke sand. Jeg har samlet nogle eksempler fra *Information*:

“I stedet for marxismen i journalistikken burde vi have en postmarxisme, som den er udformet af tænkere som Slavoj Žižek og Alain Badiou.” (5/3-2011)

“Denne form for ideologi bør selvfølgelig konfronteres hårdt. Mennesket er ikke et dyr.” (30/6-2012)

“Kapitalens hærgen er den gentagelsestvang, som rent faktisk udgør et ret stabilt punkt i vores verden, og som vi må tvinge os igennem, hvis vi vil gøre os forhåbninger om noget nyt. En ny verden.” (21/7-2012)

“Opråbet til kritikere af bankverdenen må derfor være: Lad være med at kræve bedre moral af din bank. Prøv i stedet at kræve strukturelle forandringer af dine politikere – og hvis ikke de kan levere dem, så vælg nogle andre.” (1/12-2012)

“Hvad venstrefløjen imidlertid mistede undervejs i disse ’radikaldemokratiske kampe’ var den mobiliserende populisme, der kan opdele det politiske felt efter dem, der har ret, og dem, der tager fejl.” (22/6-2013)

“Nyliberale reformer bliver i ét væk ved med skylle ind over os, uddannelsessystemet og sygehusvæsnet efterlades mere og mere sønderskudte, effektiviserede og markedsrettede i en grad, der nærmer sig idioti.” (12/4-2014)

“[Vi må gå fra] det partikulære til det universelle. Fra Dansk Folkeparti til Internationalt Folkeparti. Fra Ringgadebroen svøbt i Naser Khader til broer ud mod dem, som lider nød, og som kræver, at vi opfinder noget nyt. Nye former for solidaritet. Nye samfundsformer. Fra et klaustrofobisk demokrati til en bevægelse. Fra kvalme til frihed.” (6/6-2015)

Der er ikke rigtigt tale om, at CVA er uvillig til at formulere sig som en mester i analyserne og sige tingene lige ud (om end det måske ikke er dets hyppigste udtryksform, og, som et af medlemmer sagde under et interview, ved man formentlig heller ikke, hvad man skal gøre efter at have læst en analyse). På den anden side er det tydeligt, at CVA ikke er særligt villig til at ændre på centrets form (hvad et

medlem også selv siger i et interview). Som det bliver udtrykt i et interview fandt man ud af, at der var grænser for, hvad CVA kunne deltage i. Man sagde for eksempel nej til at deltage i *Deadline* på DR, og i det hele taget gives der af et andet medlem udtryk for, at TV formentligt slet ikke et medie, CVA egner sig til; det samme gælder debatter. Problemet består selvsagt i, at man i den slags situationer holdes op på en bestemt identitet (den imaginære overføring) – som nogen, der skal mene noget – og formentligt slet ikke kan få lov til at optræde kollektivt. Ganske samstemmigt giver to medlemmer således også udtryk for, at det da kunne være fedt, hvis CVA havde en million læsere, men dog ikke for en hver pris; ikke hvis det ville bryde med den form, som CVA fungerer under nu.

Strategisk og patologisk forbehold – CVA's symptom

Denne forbeholdenhed kan forstås på to lidt forskellige måder: groft sagt henholdsvis strategisk og patologisk. Den strategiske forbeholdenhed består i den meget reelle strategiske problematik, der vedrører maksimeringen af overføringen. Pointen ville her være, at optrædere i medier, der iscenesætter den imaginære overføring, samtidig undergraver den symbolske overføring; når først man er blevet tildelt en identitet i den offentlige tale, er det svært at sætte ny tænkning i gang. Problemet er, at man meget hurtigt kan blive approprieret af den offentlige tales univers af infotainment. Et eksempel på dette problem kunne være Yahya Hassan, hvis hysteriske og konfrontatoriske debatstil og aktiviteter nærmest er blevet en fastlåst rolle, man forventer, han skal optræde i – og nu er det næsten for sent: Jo mere han optræder i sin vanlige stil, desto mindre lytter vi til indholdet i hans kritik. Et andet eksempel kunne være Russell Brand (hvis efternavn sjovt nok er ordet for den identitet, som for eksempel virksomheder påtager sig, og CVA eksplicit ønsker at undgå).

Men hvad nu hvis CVA's forbeholdenhed ikke kun er strategisk? Hvad nu hvis den også er patologisk? Den patologiske forbeholdenhed består i neurotisk tvivl. En tvivl som måske endda er indskrevet i selve centrets navn: Det hedder ikke "Center for Rigtig Analyse", men Center for *Vild* Analyse. Selve CVA's navn er næsten en (symptomatisk) besked til analysanden: "Vi er ikke de rigtige analytikere, tag os ikke for seriøst." Hvad nu hvis forbeholdene overfor CVA's udsigelsesposition og suggestive kraft baserer sig på en tvivl om, hvorvidt CVA's praksis og interventioner nu også er de rigtige? Under interviewsne var der tegn på denne tvivl og passivitet.

Én siger, “vi har ikke mere tøj på, end at vi er fem idioter, der prøver at få livet til at fungere”. En anden siger, at han altid har haft svært ved sige, at CVA skulle være en særklasse. En tredje gør opmærksom på, at CVA langt hen af vejen har ladet sig definere udefra og måske stadig bare venter på et heldigt opkald. En fjerde sammenligner CVA’s virke og fremtid med dem, der til festen bare står ved baren og hamrer bajer nedⁱ og venter på, at der sker noget.

Måske er CVA’s problem ikke, at de kommer for tæt på mesterdiskursen, men tværtimod at CVA ikke kommer tæt nok på den. Her er CVA måske for hysterisk (“er vi nu også de rigtige analytikere?”). Som Lacan gør opmærksom på, er det ikke blot den tigger, der tror, han er konge, der er vanvittig, men også den konge, der tror, han er konge. Det er med andre ord aldeles vanvittigt at betragte sig selv som mester. Men er CVA’s etik ikke netop en vanviddets etik? Som det bliver udtrykt af medlemmerne, er den vildeste analyse ofte den rigtige CVA-analyse. Man kunne måske gå så langt som at sige, at CVA’s problem er, at de *ikke er vilde nok!* At de ikke vil vedkende sig, at den vilde analyse er effektiv i kraft af mestersignifianter.

Transformation af CVA?

Samfundet er et subjekt, som kalder på en mester. Og samfundet får altid denne mester – i forskellige skikkelser, i større eller mindre omfang – én som er mere eller mindre kohærent. Hvis man vil være samfundets analytiker, må man gribe dets kald og høre det som et kald efter at blive analyseret. Når situationen er præanalytisk gælder alle kneb, så længe man fokuserer eller maksimerer den symbolske overføring. Mesterens udsigelsesposition og pånødelsen af eller referencen til mestersignifianter må godtgøres *nachträglich*. Det er betingelsen for analytisk arbejde, idet samfundet i første omgang må (tvinges til at) forholde sig til en mester (dvs. hysteriseres), før det overhovedet kan begynde at producere nye mestersignifianter (der netop er resultatet af analytisk arbejde²²). Vi er i en tilstand af krig, ideologisk krig, og lige nu taber vi. Venstrefløjen har gennemtærsket de samme problemer, temaer, analyser, “mærkesager” igen og igen – og CVA er ikke helt en undtagelse her. Det er ofte (men langt fra altid) de samme klassiske venstrefløjstemaer, som CVA-analyserne kredser om (antikapitalisme, klimakrisen, feminisme, den

ⁱ Billedet skal illustrere (døds)driftens hensynsløshed. Men er CVA’s insisteren på bedrivelsen af de samme aktiviteter drift eller tvangsneurose?

3. verden, jobslaveri, anti-racisme, nødvendighedens politik et cetera). Det virkelig deprimerende er ikke bare, at disse problemer har gentaget sig i årtier, men også, at selv i den 5½-årige periode, som CVA-analyserne hidtil strækker sig over, er det, som om de samme temaer i den offentlige debat gentager sig med små mellemrum. Er denne slags gentagelser ikke netop symptomatiske og udtryk for et samfund i en præanalytisk tilstand, hvor symptomerne ikke udfoldes og udfordres? Krigen er en kamp om overføring, for måske kan Jan, Jytte og Jonas slet ikke tænke – derimod er det Jan, Jytte og Jonas' Anden, der kan tænke, og derfor er det dette territorium – den Anden – der må erobres.ⁱ Når man kæmper om overføring – om at være samfundets store Anden – vil man selvfølgelig også komme under angreb – en Mihail Larsenⁱⁱ og andre båtnakker på information.dk er eksempler herpå. Egentligt kæmper CVA allerede denne kamp; vild analyse er nødvendigvis denne kamp; suggestion og modstand bliver dermed allerede produceret. Så hvorfor ikke eksperimentere med den form, CVA på nuværende tidspunkt har, og dermed hvilke slags udsigelsespositioner, CVA kan indtage?

Der må hermed ske et strategisk skifte i tyngden af spørgsmål, som CVA forholder sig til. Det vigtigste spørgsmål for CVA's succes i forhold til deres erklærede mål om at skabe tænkning, må i første omgang være det strategiske spørgsmål om skabelsen og maksimeringen af overføring. Uheld og talent(løshed) er muligvis faktorer, CVA ikke kan ændre på. Det er vilje imidlertid ikke.

I den førnævnte række af CVA-medlemmers neurotiske udtalelser undlod jeg femtemanden. Femtemanden giver udtryk for, at han synes, at analyserne i *Information* har fået for meget form, for meget følger en skabelon, og han overvejer i det hele taget, om CVA har fungeret for automatisk og gnidningsfrit de sidste 1-2 år (en overvejelse, andre medlemmer dog også har haft). Et afgørende problem herunder er, at CVA simpelthen ikke har tid til at analysere sig selv og udvikle sig.

i Vinderen af en debat er aldrig den, der argumenter for argumentet, men den som den Anden betragter som vinderen. Når ungdomspartier derfor stiller op som heppekor til debatter, har de fat i noget af det rigtige.

ii Respekten for Mihail Larsen i kommentarsporet fra de andre læsere skal selvfølgelig også læses som udtryk for, at disse modstandsfulde Kløge Åger i kommentarsporet skriger efter en mester.

Men nu er chancen her. CVA står overfor et valg. Skal fremtiden for CVA bare være at “stå ved baren og hamre bajere”, indtil der er gået ti år med klummeskrivning, indtil de bliver fyret fra *Information*, eller indtil de får skrevet den bog færdig, de har bøvlet med i flere år? Dette er i overskrifter, hvad medlemmerne foreslår, fremtiden bringer. Og når de giver udtryk for, at de ikke ved, hvad der skal ske, menes der, at de ikke kan kontrollere, hvad der kommer udefra af tilbud eller sammenbrud; det betyder ikke, at CVA selv får en ny idé eller omdanner sig selv. Men denne mulighed findes, hvis CVA vil.

Center for Sandhed

I spørgsmålet om, hvorvidt CVA kan opfinde et nyt udtryk eller en ny form, er især ét aspekt værd at overveje: kollektiviteten i det kollektive subjekt CVA. Flere CVA-medlemmer giver udtryk for, at CVA's kollektive arbejdsform i sig selv er en vigtig opfindelse. Til et foredrag på CBS, hvor CVA blev spurgt til deres politiske position, svarede CVA endda, at det var selve deres form, kollektiviteten, der er deres politiske position. Og den kollektive arbejdsform *er* beundringsværdig. Den indebærer for eksempel, at de enkelte medlemmer rent faktisk er i stand til at skrive og tale som et kollektiv forstået således, at de hver især kan tage over, hvor en anden slap, både på skrift og i live-sammenhænge. Dette kan lade sig gøre, idet de er “enige af princip”, som et medlem udtaler. Dette betyder ikke, at medlemmerne på forhånd er enige om alt. Tværtimod rapporterer flere medlemmer, at diskussionerne ofte har været meget intense. Pointen er dog, at selvom medlemmerne kan være uenige om, hvad CVA's forståelse af noget er, så er de ikke uenige om, at der faktisk findes en sådan CVA-forståelse. For at bruge sprogbroen fra *Særklasse* fordrer kollektiviteten, at de enkelte medlemmers subjektive vished må vige for den objektive vished, der tilhører CVA.

Særklassen er imidlertid noget, alle kan være en del af ifølge CVA. Skulle man gentænke CVA's form og struktur, er spørgsmålet vedrørende antallet af medlemmer således ikke til at undgå. Vil der kunne være flere med i CVA? Nej og ja. Nej, fordi at krystalliseringen af den objektive vished (samt afgivelsen af den subjektive vished), ikke er noget, der sker af sig selv. Det er derimod noget, som kræver meget tid og arbejde (herunder de praktiske og logistiske foranstaltninger, der muliggør dette arbejde). Det kræver uden tvivl endnu mere arbejde, hvis ikke nye medlemmer abonnerer på

de samme mestersignifianter og dogmerⁱ, som medlemmerne i CVA i særdeleshed gør. Samtidig må man sige “ja”, idet den objektive vished er universel. Dette praktiske nej, men teoretiske ja, betyder, at CVA vitterligt skal omtænke sin form og struktur, hvis en udvidelse af dets særklasse skal kunne lade sig gøre.

Men ville dette overhovedet være eftertragtelssværdigt? Hvis det er sandt, at det vigtigste spørgsmål for CVA er det strategiske spørgsmål om, hvordan overføringen maksimeres, må problematikken omkring CVA's udvidelse vurderes ud fra dette synspunkt. Under et interview pointerede et nuværende CVA-medlem, at det ofte var en fordel at være fem under oplæg, idet der som regel var i hvert fald én, der kunne give svar på tiltale. Kan man ikke forestille sig, at et mere talstærkt kollektivt subjekt i det hele taget havde bedre chancer for at dominere kampen om positionen som subjekt-der-formodes-at-vide (hvis man vel at mærke kunne opfinde en ny form, der var tro mod opfindelsen det kollektive subjekt).ⁱⁱ ⁱⁱⁱ Der er i denne tanke en slags “tilbage til Lenin”, det vil sige ønsket om at danne Partiet, den intellektuelle avantgarde. Hvis ikke vi intellektuelle kan gøre dette, kan vi så overhovedet noget?

Så hvad med at starte: *Center for Sandhed*?

i Indsnævringen i antallet af medlemmer fra perioden, hvor CVA eksisterede på en blog, til tidspunktet, hvor CVA begyndte at skrive i *Information*, er i sig selv et vidnesbyrd om denne pointe (hvilket fremgår af interviewsne).

ii RokokoPosten havde for 3-4 år siden et indlæg, der hed “Studerende angrebet af vild analyse”, der handlede om, at en filosofbande under navnet “Spectre of Marx” (med forbindelser til filosof-mafioso Slavoj Žižek) på må og få angreb sagesløse studerende rundtomkring i Aarhus – tja, hvorfor ikke?

iii Flere CVA'er foreslår, at fremtiden byder på flere centre for vild analyse (oprettet af andre). Svarer dette ikke lidt til, hvis Freud ville udvide sin særklasse ved at opfordre andre til at opfinde sig selv som psykoanalytikere? Hvordan ville det have gået psykoanalysen, hvis ikke der blev dannet associationer/institutioner, som forsøgte at agere samlepunkt for psykoanalytikere? Tænk, hvis alle psykoanalytikere i stedet rendte rundt hver for sig og forsøgte at opstøve analysander?

BILAG TIL 'EN VILD ANALYSE AF CENTER FOR VILD ANALYSE'

Tabel over analyserne i *Information*:

Dato: Delinger / Kommentarer

5/12-2009 (Interview): 131/13	24/9-2011: 10/29	2/2-2013: 21/3
27/2-2010: 14/7	1/10-2011: 1/19	9/2-2013: 0/0
13/3-2010: 36/20	15/10-2011: 0/8	16/2-2013: 0/0
20/3-20140: 47/8	22/10-2011: 17/8	23/2-2013: 30/4 2/3-2013: 35/4
10/4-2010: 12/2	5/11-2011: 16/23	9/3-2013: 5/3
17/4-2010: 62/1	12/11-2011: 220/30	16/3-2013: 1/1
24/4-2010: 10/5	19/11-2011: 26/12	23/3-2013: 58/36
1/5-2010: 30/4	10/12-2011: 64/19	30/3-2013: 75/1
8/5-2010: 137/21	17/12-2011: 87/15	6/4-2013: 6/0
15/5-2010: 15/1	31/12-2011: 31/126	20/4-2013: 360/32
22/5-2010: 40/19	14/1-2012: 13/12	27/4-2013: 6/4
29/5-2010: 4/0	4/2-2012: 2/13	11/5-2013: 142/20
5/6-2010: 21/0	11/2-2012: 26/26	18/5-2013: 33/8
19/6-2010: 13/3	18/2-2012: 32/22	25/5-2013: 43/9
3/7-2010: 12/9	25/2-2012: 28/5	8/6-2013: 28/7
17/7-2010: 19/0	3/3-2012: 10/7	15/6-2013: 30/1
21/8-2010: 12/29	10/3-2012: 13/13	22/6-2013 8/0
28/8-2010: 16/6	7/4-2012: 32/10	29/6-2013: 0/0
4/9-2010: 20/3	5/5-2012: 86/62	6/7-2013: 35/24
18/9-2010: 48/5	9/6-2012: 4/6	13/7-2013: 160/89
9/10-2010: 15/2	16/6-2012: 9/33	20/7-2013: 35/22
30/10-2010: 55/12	16/6-2012: 2/0	27/7-2013: 28/2
6/11-2010: 9/2	30/6-2012: 29/14	3/8-2013: 6/0
13/11-2010: 2/1	7/7-2012: 23/5	10/8-2013: 17/7
20/11-2010: 38/3	14/7-2012: 21/10	17/8-2013: 4/3
11/12-2010: 58/19	21/7-2012: 1/1	24/8-2013: 54/2
18/12-2010: 27/3	28/7-2012: 100/8	31/8-2013: 47/1
23/12-2010: 0/10	4/8-2012: 1/1	7/9-2013: 2/2
30/12-2010: 6/1	11/8-2012: 1/0	14/9-2013: 3/2
8/1-2011: 18/16	18/8-2012: 28/7	21/9-2013: 11/1
29/1-2011: 29/2	1/9-2012: 16/	28/9-2013: 6/11
5/2-2011: 19/9	8/9-2012: 2/1	5/10-2013: 16/3
19/2-2011: 57/2	22/9-2012: 5/3	12/10-2013: 91/2
26/2-2011: 1/23	6/10-2012: 43/7	19/10-2013: 100/1
5/3-2011: 0/4	20/10-2012: 79/11	26/10-2013: 1/0
26/3-2011: 2/12	3/11-2012: 21/7	2/11-2013: 15/5
9/4-2011: 5/12	17/11-2012: 0/1	9/11-2013: 0/9
7/5-2011: 7/16	24/11-2012: 46/20	16/11-2013: 16/0
14/5-2011: 0/13	1/12-2012: 59/4	23/11-2013: 69/16
21/5-2011: 0/11	8/12-2012: 13/7	30/11-2013: 1,121/27
4/6-2011: 1/16	15/12-2012: 45/7	7/12-2013: 39/1
11/6-2011: 3/11	22/12-2012: 12/8	14/12-2013: 4/0
13/8-2011: 0/24	29/12-2012: 5/1	21/12-2013: 18/8
27/8-2011: 0/27	12/1-2013: 127/15	28/12-2013: 27/0
3/9-2011: 0/9	19/1-2013: 11/1	4/1-2014: 1/1
17/9-2011: 0/22	26/1-2013: 7/1	11/1-2014: 0/5

Saman Atter Motlagh

18/1-2014: 107/16	20/9-2014: 35/8	11/4-2015: 0/2
25/1-2014: 1595/25	27/9-2014: 1/0	18/4-2015: 0/0
1/2-2014: 138/2	4/10-2014: 19/1 11/10-	25/4-2015: 50/0
8/2-2014: 356/5	2014: 51/1	2/5-2015: 0/0
15/2-2014: 105/8	18/10-2014: 15/0	9/5-2015: 29/0
22/2-2014: 277/20	25/10-2014: 97/23	16/5-2015: 8/0
1/3-2014: 0/0	1/11-2014: 25/0	23/5-2015: 23/5
15/3-2014: 22/3	15/11-2014: 131/2	30/5-2015: 25/4
22/3-2014: 1022/109	22/11-2014: 0/0	6/6-2015: 0/0
29/3-2014: 4/0	29/11-2014: 467/0	13/6-2015: 96/2
5/4-2014: 4893/7	6/12-2014: 15/1	20/6-2015: 48/0
12/4-2014: 77/4	13/12-2014: 11/0	27/6-2015: 8/0
19/4-2014: 120/10	20/12-2014: 7/2	15/8-2015: 0/0
26/4-2014: 5/1	27/12-2014: 15/5	22/8-2015: 0/2
3/5-2014: 64/5	3/1-2015: 0/0	29/8-2015: 5/4
10/5-2014: 0/1	10/1-2015: 0/0	5/9-2015: 273/2
17/5-2014: 17/0	17/1-2015: 0/0	12/9-2015: 9/0
24/5-2014: 10/0	24/1-2015: 0/0	19/9-2015: 77/0
31/5-2014: 187/0	31/1-2015: 0/0	26/9-2015: 0/12
7/6-2014: 57/2	7/2-2015: 10/0	3/10-2015: 0/0
14/6-2014: 0/2	14/2-2015: 0/0	10/10-2015: 168/13
21/6-2014: 2178/8	21/2-2015: 5/0	17/10-2015: 0/1
28/6-2014: 166/5	28/2-2015: 6/1	24/10-2015: 0/1
16/8-2014: 14/1	7/3-2015: 129/13	31/10-2015: 0/0
23/8-2014: 61/7	14/3-2015: 0/0	7/11-2015: 77/5
30/8-2014: 968/15	21/3-2015: 12/9	14/11-2015: 227/2
6/9-2014: 10/0	28/3-2015: 5/1	21/11-2015: 0/0
13/9-2014: 8/0	4/4-2015: 0/0	

Antal Analyser: 222

Antal analyser 0 delinger (og heraf i øvrigt uden kommentarer): 33(20)

Antal analyser med 20+ delinger: 96

Antal analyser med 50+ delinger: 47

Antal analyser med 100+ delinger: 29

Antal analyser med 250+ delinger: 11

Antal analyser med 900+ delinger: 6

Top tre analyser: 5/4-2014: 4893/7 ("Jeg er ikke hipster"), 21/6-2014: 2178/8 ("Næsten ikke til at bære") og 25/1-2014: 1595/25 ("Op i røven med Gud og biologi")

- 1 www.centerforvildanalyse.dk/
- 2 Evans 1996: 9
- 3 Freud 1910: 87-88
- 4 Evans 1996: 39-40
- 5 Ruby & Hansen 2014
- 6 Chiesa 2007: 38-39
- 7 Fink 1996: 84-85
- 8 Freud 1972-73: 352
- 9 Freud 1910: 92
- 10 Fink 1999: 131
- 11 Freud 1910: 91
- 12 Fink 1996: 87
- 13 Ruby & Hansen: 2014: 14
- 14 Ibid.
- 15 Bracher 1994: 117-122
- 16 Ibid. 109
- 17 Ibid. 115
- 18 Ibid. 123
- 19 Evans 1996: 54
- 20 Kierkegaard 2011: 50
- 21 Doxa 2011
- 22 Chiesa 2007: 189

LITTERATUR

- Bracher, Maggie: *Lacanian Theory of Discourse: Subject, structure and society*, Red. Bracher med flere. New York University Press 1994
- Center for Vild Analyse: www.centerforvildanalyse.dk/. Tilgæet 3. august 2016
- Chiesa, Lorenzo: *Subjectivity and Otherness – A Philosophical Reading of Lacan*. Massachusetts Institute of Technology 2007
- Doxa, 2011
- Evans, Dylan: *An Introductory Dictionary of Lacanian Psychoanalysis*. Routledge 1996
- Fink, Bruce: *A Clinical Introduction to Lacanian Psychoanalysis*. Harvard University Press 1999
- Fink, Bruce: *The Lacanian subject: between language and jouissance*. Princeton University Press 1996
- Freud, Sigmund: *Psykoanalyse – Samlede forelæsninger*. Hans Reitzels Forlag 1972-73 (1933)
- Freud, Sigmund “Om ‘vild’ psykoanalyse”, i *Afhandlinger om behandlingsteknik*. Hans Reitzels Forlag 1992 (1910)
- Hansen, Brian Benjamin & Ruby, Anders: “Pseudonymitet, anonymitet og kollektivitet: Center for Vild Analyses forsøg med uvæsentliggørelse af afsenderidentiteten”, i *Sakprosa*©: *Volume 6, nr 2*. 2014
- Kierkegaard, Søren: *Sygdommen til døden: En kristelig psykologisk udvikling til opbyggelse og opvækkelse* DET lille FORLAG 2011 (1849)
- Žižek, Slavoj: “Repeating Lenin”, i *Lacanian Ink*, www.lacan.com/replenin.htm. 2000